

Organizacija usmjerenih aktivnosti u obitelji djeteta rane predškolske dobi

Miljević, Ena

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:202674>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J.J.Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Preddiplomski studij sociologije i pedagogije

Ena Miljević

**Organizacija usmjerenih aktivnosti u obitelji djeteta
rane predškolske dobi**

Završni rad

Mentor: izv.prof.dr.sc.Mirko Lukaš

Osijek, 2020.

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku
Filozofski fakultet Osijek
Odsjek za pedagogiju
Preddiplomski studij sociologije i pedagogije

Ena Miljević

**Organizacija usmjerenih aktivnosti u obitelji djeteta rane
predškolske dobi**

Završni rad

Znanstveno područje društvenih znanosti, polje pedagogije,
grana pedagogija ranog i predškolskog odgoja

Mentor: izv.prof.dr.sc.Mirko Lukaš

Osijek, 2020.

IZJAVA

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napravio te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s napisanim izvorom odakle su preneseni.

Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasan da Filozofski fakultet Osijek trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

, 0122226195

U Osijeku, 14.rujna 2020.

ime i prezime studentice, JMBAG

Sažetak

Cilj ovog rada je prikazati na koji se način mogu usmjeriti aktivnosti djece rane predškolske dobi unutar obitelji kako bi njihovo vrijeme bilo kvalitetno organizirano i donijelo pozitivne učinke za budućnost djece. U radu se definira pojam obitelji kao glavne i prve odgojne zajednice svakog djeteta, zaim se definiraju obiteljski odgojni stilovi. Fokus rada je na djetetu rane i predškolske dobi pa se stoga analiziraju utjecaj obitelji na preškolsko dijete i ponašanje roditelja prema ovom djetetu. S obzirom da su roditelji model i uzor za ponašanje svakog djeteta vrlo je važno kako će se ponašati jer djeca upijaju ponašanja koja vide. U radu se analiziraju i osnovna načela odgoja predškolskog djeteta koja je poželjno pratiti. U fokus provođenja slobodnog vremena djece se uvijek stavlja igra, a roditelji imaju zadaću igru usmjeriti kako bi imala pozitivne učinke na budućnost njihova djeteta. Vrlo veliku važnost imaju sportske igre jer djeca u dobi do šeste godine imaju potrebu za fizičkim aktivnostima kako bi se njihovo tijelo pravilno razvijalo i raslo. Likovno stvaralaštvo i glazba pomažu djeci u razvoju mašte i kreativnosti pa je svakako poželjno da roditelji djecu usmjeravaju na bavljenje i takvim aktivnostima. Odlasci u muzeje i kazališta za djecu u predškolskoj dobi značiti će stvaranje zdravih navika koje će kasnije stvoriti kulturno uzdignutog mladog čovjeka. Priroda je najveća riznica znanja pa su aktivnosti u prirodi poput šetnji i izleta od velike koristi i ostavljaju vidljive učinke na razvoj djeteta. Za razliku od prirode koja rijetko može imati negativne učinke, mediji u suvremenom svijetu u kojem živimo, su vrlo popularni kao izvor zabave bez razlike na učinke koje ostavljaju. Mediji često znaju imati loše posljedice, ali ako se pravilno i umjereno koriste njihovi rezultati mogu biti i više nego korisni. Na roditeljima je važan zadatak usmjeravanja dječjih aktivnosti u obitelji koji nije uvijek lagan, ali se tijekom svog odgoja mogu savjetovati i dobiti odgovore na pitanja od stručnih osoba.

Ključne riječi: djeca, igra, medij, obitelj, pozitivni učinci, usmjerene aktivnosti.

Sadržaj

Uvod	1
1. Obitelj kao odgojna zajednica	3
1.1. Stilovi odgoja u obitelji	4
2. Utjecaj obitelji na predškolsko dijete	5
2.1. Ponašanje roditelja prema djetetu.....	5
3. Osnovna načela odgoja predškolskog djeteta.....	7
4. Usmjerene aktivnosti u obitelji predškolskog djeteta.....	8
4.1. Uloga igre.....	8
4.1.2.Sportske igre.....	10
4.2. Likovno i glazbeno stvaralaštvo	10
4.3. Posjete kulturnim institucijama	11
4.4. Boravak djeteta u prirodi	12
5. Usmjerene aktivnosti raznim medijskim sadržajima.....	14
5.1. Televizijski sadržaji.....	15
5.2. Računalo kao dopuna dječjih interesa	16
Zaključak.....	18
Literatura	19

Uvod

Postoji puno načina kako djeca provode vrijeme, a roditeljski zadatak je to vrijeme usmjeriti kako bi ono imalo pozitivne čimbenike za djetetov rast i razvoj, stjecanje kvalitetnih navika i stvaranje kritičkog mišljenja, kreativnosti i mašte.

U prvom poglavlju ovog rada prikazuje se pojmovno određenje obitelji kao temeljne odgojne zajednice u kojoj se stječu znanja i iskustvo, ali najbitnije je da u njoj stječu emocionalnu sigurnost te osjećaj sigurnosti i pripadnosti jer je obitelj najintimnija sfera čovjekova života. Pred roditeljese stavlja veliki zadatak i od njih se očekuje da prepoznajuonošto je najbitnije za njihovo dijete te da u skladu s tim usmjeravaju aktivnosti kojima će se dijete baviti tijekom dana. U prvom potpoglavlju analizirani su stilovi odgoja u obitelji koje dijelimo na autoritativni, autoritarni, permisivni te indiferentni. U radu se opisuje utjecaj obitelji na dijete rane i predškolske dobi. Predškolska dob je ključna za razvoj pa je vrlo važno da se zadovolje sve potrebe djeteta kako bi se ostvarili željeni rezultati. Roditeljska uloga u odgoju je zaista teška jer roditelji osim što usmjeravaju dijete, oni svakodnevno stoje kao uzor koji dijete oponaša.

U drugom potpoglavlju se obrazlažu odgojni utjecaji koji ponekad mogu rezultirati negativno, ali u tom slučaju nikako ne treba posustati, nego je potrebno nastaviti s radom. Djeca roditelje gledaju kao modele te roditelji trebaju paziti na svoje ponašanje kako bi bili dobri uzori svojoj djeci. Vrlo je važna emocionalna povezanost između roditelja i djece jer emocionalna veza koja se stvori u obitelji u predškolskoj dobi ostavlja trag na djeci cijeli život.

U trećem i četvrtom poglavlju se raspravlja o načelima koje je potrebno poštivati u radu s djecom i naglasak se stavlja na igru i moralni odgoj kako bi dijete od malena stvaralo kvalitetne navike koje će kada bude odraslo pretvoriti u trajnu svojinu. Konkretno se u ovom potpoglavlju prelazi na usmjerene aktivnosti koje su poželjne u obitelji predškolskog djeteta. Ovdje se pozornost usmjerava i na djetetove interese jer se uvažavanjem njegovih potreba i ideja za aktivnosti dolazi do pozitivnih rezultata pa se u skladu s tim treba osmišljavati i organizirati djetetovo vrijeme. Sportske igre za djetetov razvoj znače pravilan rast tijela te mogućnost klime za stvaranje pozitivne socijalizacije. Važno je da dijete igrom uči o pobjedi i porazu te uvažavanju drugih. Uz likovno stvarstvo i glazbu kod djeteta se budi ugodno raspoloženje koje će razvijati maštu i pomoći u stvaranju novih ideja i kreativnosti. Muzeji djeci omogućuju istraživanje kulturne baštine i stvaranje osjećaja nacionalnosti. Djeca koja od

ranih nogu posjećuju muzeje će i kasnije raditi isto. Posjete kazalištima će pomoći djeci da na pozornici vide novi i drukčiji svijet što pomaže širenju dječjih umova, mišljenja i mašte. Priroda, kao najveća riznica znanja, zadovoljava potrebe znatiželjnog djeteta.

U petom poglavlju govori se o medijskim sadržajima koji se prikazuju radiom, televizijom, računalom i tiskom. Tiskani medij je posebno ključan za djecu predškolske dobi jer djeca od malih nogu gledaju ili čitaju slikovnice. Uz čitanje slikovnica djeca bogate riječnik i razmišljanje, ali i stvaraju intimnu vezu s čitateljima, a to su najčešće njihovi roditelji. Važno je da roditelji znaju odvojiti korisne od nekorisnih sadržaja koji se pojavljuju u medijima, a pogotovo na televiziji kao najmasovnijem mediju.

Zaključak upućuje na to da se nikako ne smije izgubiti zahtjev djetinjstva koji je usmjeren na djetetov život u obitelji.

1. Obitelj kao odgojna zajednica

Obitelj definiramo kao osnovnu životnu zajednicu koja je utemeljena na zajedničkom životu krvnim srodstvom (Rosić, 2005, 80). Obitelj vežemo za čovjeka jer da nema čovjeka ne bi bilo ni obitelji. Ona je stara onoliko koliko je star čovjek. Važno za naglasiti je da se obitelj sastoji od njenih članova od kojih svatko ima različitu funkciju te svatko donosi različiti doprinos u zajednicu. Ono što je temelj obitelji jeste ljubav, briga jedno o drugome i pripadnost. Možemo reći kako čovjek svoje prve doživljaje i iskustva proživljava upravo u obitelji jer je u njoj od rođenja jer dijete u njoj zadovoljava biološke, psihološke, socijalne i odgojno-obrazovne potrebe te unutar nje stječu iskustva i životna znanja jer ih roditelji odgojem pripremaju za život (Ljubetić, 2007).

„Obiteljski život zasigurno je najintimnija sfera traženja i ostvarivanja čovjeka i čovječnosti. To je prirodno okruženje u kojem čovjek živi i s kojim ostaje stalno povezan” (Rosić, 2005, 81-82).

Obitelj kao skupinu (malu) odlikuje nekoliko neizostavnih elemenata, a to su:

- složene interakcije, tijekom kojih se razvijaju modeli ponašanja njenih članova;
- izrazita emocionalna povezanost članova obitelji i skupine u djelini;
- jak utjecaj na razvoj osobnog i skupnog identiteta;
- međusobni odnosi koji su intezivniji;
- kontinuitet među članovima;
- stjecanje iskustva odgojne naravi koja su nužna za socijalnu integraciju, preuzimanje društvenih uloga i odgovornost;
- poticanje učenja (Mušanović i Rosić, 1997, prema Rosić i Zloković, 2002, 37-38).

Obitelj ima veliku važnost za razvitak dječje ličnosti te je to rezultat njezinih specifičnih mogućnosti odgojnog djelovanja. Djetetu je obitelj neophodna za preživljavanje jer dijete u svojim prvim trenucima života od roditelja stječe sigurnost te osjećaj pripadnosti u zajednici, a to je sve od velike važnosti za razvoj emocionalnih odnosa. Djeca u najznačajnijim trenucima svog života od roditelja primaju brigu, sigurnost i ljubav te stvaraju osjećaj povjerenja u druge, a tako i u sebe. Ono što djeca nauče i prime u obitelji nose cijeli život sa sobom (Maleš, 1993, 588). Obiteljski je odgoj otvoren i fleksibilan što podrazumjeva prilagodljivost. Roditelji imaju puno pravo i slobodu o organiziranju dječjih aktivnosti (Rosić, 2005, 139). U prvim godinama života djeteta obitelj je zasigurno jedini činitelj stvaranja ličnosti djeteta, ali kako dijete odrasta tako se proširuju i njegove potrebe pa uz obitelj dolaze i drugi činitelji koji izgrađuju dijete (Maleš, 1993, 588). Neki roditelji ne uživaju u tome što

imaju "moć" nad svojom djecom jer od rođenja djeteta žele djetetu pružiti mogućnost izbora, ali djeca, iako se rode s velikim znanjima i mudrošću, moraju uz sebe imati roditelja koji će ih usmjeriti da to znanje iskoriste na pravi način (Juul, 2004, 25). Djeca dok odrastaju imaju puno potreba, ali A.Maslow izdvaja ljubav, slobodu, moć, stvaralaštvo te zabavu kao glave čovjekove svakodnevne potrebe (Stevanović, 2000, 63).

Odgaj kao obaveza morao bi uključivati: sadržajni zadatak koji se odnosi na predškolsku dob, formalno obrazovanje te razvoj stvaralačkog, nonkonformističkog i kritičkog mišljenja (Stevanović, 2000, 374).

Od roditelja se očekuje da prepozna koji će još činitelji uz njega biti odgovarajući za odgoj djeteta. Roditelji ponekad neće biti najsigurniji kada se radi o odgoju njihove djece te će im u pomoć uskočiti određene ustanove koje će djetetu pružiti odgovarajući odgojno obrazovni sadržaj iz druge perspektive (Maleš, 1993, 590). Kvaliteta života upućuje na relevantnog brige društva o svojim članovima kroz sljedeće aspekte življenja: zdravstvena briga, obrazovanje, zaposlenost i materijalna sigurnost, sigurnost od nasilja, sigurnost od zapuštanja i zlostavljanja, sigurnost od kriminala, zdravi socijalni odnosi, slobodno vrijeme te zabava i rekreacija (Rosić i Zloković, 2002, 144).

1.1. Stilovi odgoja u obitelji

Autoritativni stil jeste odgojni stil koji podrazumjeva veliku emocionalnu potporu uz jasno postavljena odgojna pravila i granice. Za razliku od njega, autoritarni stil od djeteta očekuje velika postignuća uz vrlo velike zabrane i ograničenja. Permisivni stil roditeljstva ne pokazuje interes za djetetom i njihovim pravilima, ali im ni ne pokazuju određenu ljubav i pažnju (Rosić, 2005, 343). Indiferentni stil roditeljstva su oni roditelji koji daju puno pažanje i emocionalne potpore prema djeci, ali uz vrlo mala i nikakva ograničenja (Pernar, 2010).

2. Utjecaj obitelji na predškolsko dijete

Potrebno je napraviti jasnu definiciju djeteta predškolskog uzrasta, a to bi uključivalo djecu od treće godine do polaska djeteta u školu, ali i jaslički uzrast koji obuhvaća djecu od prve do treće godine života (Stevanović, 2000, 42). Predškolska dob je vrlo značajna za razvoj pojedinca te je puno aspekata koji moraju biti zadovoljeni kako bi dijete izraslo u zdravu osobu. Dječji je rast i razvoj vrlo intezivan te označava pravilan razvoj mlade osobe. Jedan od bitnih aspekata je svakako igra koja potiče buđenje mašte i intelektualni razvoj jer dijete razgovara, čita te prepričava. Djeca su znatiželjna te je tako od vrlo velike važnosti promatranje svega jer to pomaže djetetu da stvori svoju predodžbu o okolini u kojoj se nalazi (Stevanović, 2000, 384-385).

Kao roditelj je važno biti pozitivan uzor djeci. Djeca gledaju ono što odrasli rade te uzimaju to za primjer dobrog ponašanja. Loše se navike nasljeđuju te je važno izbjegavati ih kako ih i djeca ne bi poprimila (Rosić, 2005, 311). Modeli (uzori) koje dijete gleda i oponaša, a pronalazi ih u svojoj obitelji su bitni za pravilni govor djeteta. Stalnom interakcijom s obitelji dijete proširuje svoj rječnik te pokušava govoriti složenim rečenicama. Obiteljska klima u kojoj dijete boravi ostavlja na njega cijeloživotni trag (Stevanović, 2000, 384-385).

2.1. Ponašanje roditelja prema djetetu

Briga roditelja o djetetu počinje još u njegovom prenatalnom razvoju jer mu nitko ne može pružiti potrebnu zaštitu kao obitelj. O emocionalnoj zrelosti roditelja i o mnogo drugih čimbenika ovisi kako će se razviti djetetovo ponašanje. Važno je da roditelji primjenjuju različite *modele* ponašanja koji utječu na djetetov odgojni ciklus (Rosić i Zloković, 2002, 35). Taj osnovni model koji će roditelji primjenjivati u odgoju djeteta će se vremenom promijeniti uz rast djeteta, ali temelj koji je usađen u djetinjstvu uvijek će ostati jednak (Rosić, 2005, 295).

Roditelji mogu imati različite pristupe prema djeci, a djeca svoje ponašanje mogu odraziti pozitivno ili negativno. Pozitivno ponašanje se zasniva na odgojnom stavu djeteta da se prema svima odnosi prijateljski, kulturno i službeno (ovisno s kim dijete komunicira). Takvim ponašanjem će dijete pridobiti simpatije ljudi s kojima komunicira te mu to pomaže u poboljšanju društvenih kontakata. S druge strane, negativno ponašanje ima više oblika te

takvim ponašanjem djeteta može izgubiti interes za igru, druženje, izvanvrtičke aktivnosti i sport (Stevanović, 2000, 388).

Emocionalne veze stvorene u obitelji imaju utjecaj na dijete tijekom cijelog života te one pomažu djetetu da se prilagodi socijalnim sredinama u kojima će se tijekom života naći. Roditelji za dijete predstavljaju važan faktor za socijalni razvoj (Rosić i Zloković, 2002, 38). Socijalizacija za dječji život predstavlja proces u kojem se razvijaju osobne predispozicije, ali na onaj način koji je najpoželjniji za dijete (Kamenov, 1990, 19).

Važno je izdvojiti pet glavnih aspekata roditeljskog ponašanja, a to su:

- disciplina,
- pozitivno potkrijepljenje,
- nadziranje dječje aktivnosti i odnosa među vršnjacima,
- zajedničko rješavanje problema unutar obitelji,
- dijeljenje obiteljskih aktivnosti (Patterson, 1992, prema Rosić i Zloković, 2020, 39).

3. Osnovna načela odgoja predškolskog djeteta

Osnovna zadaća koju imaju roditelji prema djetetu jeste stvoriti mu uvijete života koji će odgovarati potrebama mladog organizma te mu pomoći da se razvije u zdravu osobu (Stevanović, 2000, 400). Nigdje nije moguće ostvariti ono što roditelji ostvaruju s djecom u obitelji jer roditelji imaju velike mogućnosti pristupiti djetetovoj osobnosti i izgraditi ga (Maleš, 1993, 588). Potrebno je raditi na djetetovoj prehrani i jačati njegov organizam te voditi računa o dnevnim rasporedima života. Bitan faktor u djetetovu životu jeste igra. Kako bi igra imala pozitivan utjecaj na mladog čovjeka potrebno je dobro ju organizirati te usmjeriti dječje aktivnosti kako bi one imale koristan trag i utjecaj na razvoj snage i dječje sposobnosti. Djeca se u tom razdoblju vrlo brzo razvijaju te vrlo brzo uče i usvajaju ponašanja svojih roditelja te je tu od velike važnosti da se pravilno upravlja intelektualnim funkcijama djeteta. Također, vrlo je važno da se posveti pažnja moralnom odgoju jer dijete u toj dobi nije u mogućnosti razganičiti dobro ponašanje od lošeg te ga je potrebno svakodnevno usmjeravati kako bi ono svoja stečena znanja i navike mogao usvojiti kao svoju trajnu svojinu (Stevanović, 2000, 400).

Osnovna načela na kojima se zasniva predškolski odgoj su:

- načelo demokracije i pluralizma,
- načelo autonomnosti, profesionalizma i odgovornosti,
- načelo jednakih šansi za svakoga te poštivanje razlika,
- načelo usklađivanja odgojnih zahtjeva,
- načelo interaktivnog odnosa s okolinom (Pašalić-Kreso prema Stevanović, 2000,

400).

4. Usmjerene aktivnosti u obitelji predškolskog djeteta

Odgajno-obrazovne aktivnosti koje se organiziraju i usmjeravaju prema djetetu bogate su sadržajima koji omogućavaju djetetu odgovarajuće uvjete za uspješan rast i uključivanje u sredinu u kojoj se nalazi. Vrlo je važno da se na dijete ne gleda kao na predmet već da se u prvi plan stave njegove mogućnosti koje će kroz rast dolaziti do izražaja (Kamenov, 1990, 266-268). Ključnu ulogu u poticanju interesa i usmjeravanju djetetovog učenja imaju upravo roditelji. Uvažavanjem njegovih potreba i ideja u igri i aktivnostima dovodi do pozitivnih rezultata (Martinović, 2015).

Uloga roditelja u dječjim aktivnostima je oslušivati, promišljati, razgovarati s djetetom, uvažavati djetetove interese i želje te odgovoriti na njegove potrebe. Roditelji na taj način djeci šalju ohrabrujuće i podržavajuće poruke (Martinović, 2015).

Međutim, nije svaka aktivnost razvojna te je zbog toga vrlo važno da se ciljevi koji se zadaju djetetu dožive kao djetetovi osobni ciljevi jer ono nije samo pasivan izvršitelj određene radnje koju mu odrede roditelji. Djetetove usmjerene aktivnosti, igra i razgovor predstavljaju prirodne puteve koji će se kada ono bude odrasla osoba pretvoriti u zdrave navike. Kognitivni razvoj ovisi o odgovarajućim aktivnostima kojima dijete stječe perceptivno-motorne vještine. Motoričke vještine su također neophodne jer omogućuju djeci prirodan rast i spontano učenje kroz neprestano isprobavanje i vježbanje. Dijete isprobava svoje mogućnosti onim što mu je dostupno u njegovoj okolini. Bitno je da djeca nauče riječima izraziti ono što rade. (Kamenov, 1990, 266-268). Okolina djetetu pomaže u razvijanju kulturne odgovornosti (Rosić i Zloković, 2002).

Naglašavanje usmjerenih aktivnosti djece je odraz potrebe za kvalitetnim provođenjem vremena i za obrazovanjem djeteta. Aktivnosti koje se mogu organizirati djeci dijele se na perceptivno-motorne, otkrivačke, posmatračke i receptivne, zdravstveno-higijenske, praktične životne i radne, društvene te aktivnosti primjećivanja, odnosno stvaranja. Uz pomoć njih dijete stječe iskustvo i znanje (Kamenov, 1990, 269-270).

4.1. Uloga igre

U Dječjem životu igra ima veliku ulogu jer ona pomaže upoznavanju raznih moralnih normi. Razlikujemo više karakteristika dječjih igara, a to su funkcionalne igre, igre mašte ili

igre uloga, igre s gotovim pravilima ili konstruktorke igre (Kemanov, 1997, prema Muhmatović, 2013). No, igre možemo podijeliti i na igre sposobnosti, igre šanse, igre mašte te igre realnosti. Igre realnosti najbliže su predškolskom uzrastu jer uz takve igre djeca oponašaju situacije realnog života, dok su igre mašte djeci najdraže (Šoljan, 1997, prema Muhmatović, 2013, 23).

Proces socijalizacije djece odvija se kroz usmjerenu igru jer djeca uče kroz svakodnevnu interakciju s društvenom okolinom i na taj način usvajaju znanja, stavove i vrijednosti. Uspješna socijalizacija znači intenzivno razvijanje djeteta u predškolskom razdoblju. Primarna se socijalizacija odvija u predškolskoj dobi, od rođenja do dolaska u školu (Muhmatović, 2013, 24).

„Aktivnost nije moguća ako za nju ne postoje odgovarajuće dispozicije i povoljne prilike sredine (razumljivo je da, osim na dispozicije, aktivnosti ljudi djeluju na promjenu prirodne i društvene okoline) (Rosić, 2005, 111).

Za rast i razvoj djece slobodno je vrijeme od iznimne važnosti. Igra kao aktivnost je najvažnije što djeca trebaju i žele (Negotić, 2000). Igra kao sadržaj slobodnog vremena sve je potrebniji oblik zabave koji vraća čovjeka u prirodno stanje, dajući mu daljnje mogućnosti razvoja. Igra predškolskoj dobi u svom iskonskom smislu znači druženje, smijeh, radost, zadovoljstvo, neizvjesnost i slobodu koja popunjava čovjeka (Andrijašević, 2000). Potreba za igrom je ukorijenjena ljudska potreba, a ona prirodno pripada djetinjstvu. Predškolsko doba može se nazvati dobom igre jer je za djecu igra prirodan način života, nesvjestan oblik pripremanja za život (Negotić, 2000).

Ljudi se danas žele igrati bez obzira na spol, dob i društveni status. Igra može biti sredstvo za dostizanje različitih pozitivnih ciljeva, a ponekad i presudnih za čovjekov život. Igra može imati pozitivne učinke za zdravlje čovjeka. Igra je ispunjena kako emocijama, tako i intelektualnim karakteristikama. Temeljna odlika svake igre jest prisutnost emocija kao čimbenika želje za sudjelovanjem u njoj, a ne pokazivanje intelektualne nadmoći (Andrijašević, 2000). Igra se pokazala efikasnom u redukciji poteškoća u ponašanju poput anksioznosti ili agresivnog ponašanja kod djece predškolskog uzrasta. Ukoliko se igra koristi kada su ove poteškoće slabog ili srednjeg intenziteta, manje je vjerojatno da će prerasti u teže poremećaje (Schaefer, 2010). Dječje igre većeg psihomotoričkog angažmana su samostalne dječje igre bez rekvizita, dječje igre uz pomoć rekvizita (lopte, palice..), savladavanje poligona, natjecanje u sportskim igrama, elementarne igre, specifične igre vezane za snijeg, more, planine. Tu nalazimo i dječje zabavne igre manjeg motoričkog angažmana kao što su igre tipa brojalice, igre pogađanja u cilj, igre na dječjim igralištima, "gradnja" likova i

objekata od pijeska i snijega te razna natjecanja. U dječje društveno zabavne igre spadaju glazbene igre i razne druge (Negotić, 2000).

4.1.2. Sportske igre

Socijalizacijom u sportskoj igri u djetetu se stvaraju posebne moralne predispozicije koje omogućavaju igranje određenih uloga, odnosno pripremu djeteta za organiziranu društvenu djelatnost. Aktivnim sudjelovanjem djeteta u sportskoj igri, razvija se samostalnost i spontanost, a sama aktivnost pruža svekolike mogućnosti za prijateljstvo, popularnost i samopouzdanje (Negotić, 2000).

Postoje podaci koji pokazuju kako sport nakon čitanja, glazbe i druženja s prijateljima spada u najdraže aktivnosti mladih. Posebno se tu radi o vožnji biciklom, igri nogometa, plivanju te igri tenisa (Rosić, 2005). Sport doprinosi stvaranju emocionalno zdrave mlade osobe, a tim više što u sportskoj igri dijete uči podnositi pobjedu i poraz, prihvaćati i uvažavati suigrače i protivnike i posebno poštivati postavljena pravila. Sportske aktivnosti izrazito su važne jer one utječu na razvoj motorike, stjecanje povjerenja u vlastite sposobnosti te na stvaranje pozitivne slike o samome sebi što je od ključne važnosti za djecu predškolskog uzrasta. Dakle, djeci se treba osigurati tjelesna aktivnost, odnosno sportska igra kao prirodni oblik kretanja koji u sebe uključuje izazov i užitek temeljen na igri. Važno je poticati djecu da razvijaju pozitivan stav o sportu i tjelesnoj aktivnosti (Negotić, 2000). Važno je da roditelji usmjeravaju svoju djecu na sport jer se uz njega veže briga o zdravom tijelu i razvijanju pravilnog odnosa i stava prema zdravoj hrani. Uz sport se razvija suradnički odnos, a ne natjecateljski (Haler i sur., 2020).

4.2. Likovno i glazbeno stvaralaštvo

Djetinjstvo je razdoblje u kojem se u velikoj mjeri može utjecati na dječju kreativnost te je stoga važno da djecu usmjerenom aktivnošću i okruženjem potaknemo na umjetnost (Šarančić, 2014, 94). Umjetnost se nalazi u svakom djetetu i iako ponekad to ni ne vidimo, ona je svakako prisutna i ima ogromnu važnost za djetetov rast i razvoj. Uz pomoć umjetnost djeca ulaze u novi svijet te uz pomoć umjetnosti oni odrastaju u sretnu, tolerantnu i uspješnu osobu (Grgošić Dragić, 2020).

Dječje stvaralaštvo najpotpunije dolazi do izražaja u likovnoj kulturi u kojoj dijete najviše pokazuje samostalnost. Ono daje potpuno nov i originalan rezultat. Dijete se u likovnom izražavanju ne mora ugledati ni na koga i time se potiče i njegova kreativnost. Kao i likovno stvaralaštvo, glazba također ima utjecaj u razvoju predškolske djece. Glazbom će dijete biti okruženo u svim aktivnostima jer djeca uz glazbu mogu plesati, pjevati i kretati se. Ona će uz laganu glazbu lagano i slikati, crtati i praviti konstrukcije. Ono što je bitno za djecu u predškolskom razvoju je da glazba potiče govorno izražavanje i budi ugodno raspoloženje koje otvara put mašti i stvaranju novih ideja (Stevanović, M. i Stevanović, D., 2004). Vrlo je široko polje pozitivnih učinaka koje likovno stvaralaštvo ima za dijete. Ono doprinosi boljem zapažanju odnosa veličina, nijansi boja, detalja i svjetla te na taj način djeca uče interpretirati, analizirati i promatrati. Ono što također igra bitnu ulogu jeste da djeca kroz umjetnost uglavnom dobivaju pozitivnu potvrdu o vlastitom postignuću što utjece na njihovu motivaciju i rade na samopouzdanju zbog čega će se lakše uključivati u društveni život (Šarančić, 2014, 94).

„Crtanje olovkom, rezanje škarama, modeliranje gline i slikanje kistom razvijaju finu motoriku, koordinaciju oko-ruka te akomodaciju oka što je izuzetno bitno za stvaranje što većeg broja sinapsi (Rajović, 2010, prema Šarančić, 2014, 94).

4.3. Posjete kulturnim institucijama

Muzeji su ogromni izvori znanje te je vrlo bitno da roditelji usmjere dječje aktivnosti na posjete muzejima. Od velike bi koristi bilo kada bi muzeji među zaposlenicima imali i pedagoga jer bi se na taj način mogle organizirati brojne aktivnosti koje bi djeci približile ponuđene sadržaje (Malenica, 2020). Muzejske građe ponekad se čine naporne i neuhvatljive za mlade, a pogotovo na djecu predškolskog uzrasta stoga se muzeji već niz godina trude muzejsku građu prilagoditi mlađim uzrastima kako bi im bila razumljiva jer ona donosi niz korisnih informacija i zdravih navika koje će od njih napraviti dobre mlade ljude (Županić, 1997). Češće boravljenje u muzejima stvoriti će kod djece naviku da i kasnije posjećuju muzeje i tako nauče svoje vrijeme slobodno upotrebljavati na koristan način. Za vrijeme posjete muzeju djeca će se upoznati s mnogim predmetima iz prošlosti, životu ljudi, njihovoj kulturi i načinu rada (Stevanović i Stevanović, 2004). Suvremeni muzeji pažnju su posvetili tome da djeca u muzejima dolaze u kontakt s različitim aspektima stvarnosti koji su izvan njihova prostora i vremena te na taj način muzeji postaju mjesta gdje djeca mogu aktivno konstruirati znanje te izgraditi nacionalni identitet. Vrlo je važno pažnju obratiti na ono što je

djeci pristupačnije, a to su interaktivne izložbe i kreativne aktivnosti jer će na taj način biti zadovoljene dječje potrebe i ostaviti dugoročan učinak na dijete (Nenadić-Bilan, 2015, 493-494). Predškolska djeca se u istraživanju baštine uključuju u razne spontane i istraživačke aktivnosti. Komunikacijsku aktivnost u muzeju možemo podijeliti na vidljive vanjske aktivnosti te na unutarnje aktivnosti. Radi se o aktivnostima koje su usmjerene na povezivanje objekata te stvaranje osobnog značenja tog objekta (Abu-Shumays i Leinhardt, 2002, prema Nenadić-Bilan, 2015).

Odlazak u kazalište s djecom treba se prije shvatiti kao razvijanje navika da se na kulturni način provodi vrijeme. Djeca predškolske dobi će na pozornici vidjeti jedan drugačiji svijet (glumce u kostimima) i događaje (radnju) nego što su na to navikli gledati u svom životu. Kazališni žanr snažno doprinosi proširenju dječjih umova, sposobnosti i vježbanju pažnje, mišljenja i mašte (Stevanović i Stevanović, 2004).

Veliki dio svake kulture se tiče upravo djece i zato je vrlo bitno da roditelji djecu usmjeravaju prema kulturi. Jedan dio kulturnih produkata nastaje u okvirima pisane, oficijelne, formalizirane kulture, a drugi u okviru narodne kulture. Stvaralaštvo odraslih upotpunjeno edukativnim znanjima narodne pedagogije namjenjeno je djeci te se prenosi s generacije na generaciju. Aktivnosti usmjerene na kulturne institucije imaju za zadaću smanjiti dječju napetost, pozvati dijete na interakciju i komunikaciju, odvrćati mu pažnju i poticati socijalne vještine (Duran, 2003).

4.4. Boravak djeteta u prirodi

Djeca za igru koriste vanjske prostore kao što su dvorišta, parkovi, livade, igrališta, vrtovi, šumice i slično. Korištenje vanjskih prostora se drastično promijenilo u odnosu na prije jer je promet u velikoj mjeri ograničio dječju slobodu te je vrlo bitno da lokalne zajednice omoguće djeci siguran boravak u prirodi. Roditelji imaju veliku odgovornost osigurati djeci igru gdje god se ona odvijala (Stevanović, 2000).

Izleti, šetnje i posjete su izravan i nezamjenjiv način obogaćivanja dječjeg iskustvenog učenja. S djecom će se praviti izleti u obližnje parkove, šumice, voćnjake, vinograde, njive i izletišta te će oni kamo god odu naučiti korisna znanja i stvoriti zdrave navike jer je priroda najveća riznica znanja znatiželjnoj djeci u predškolskoj dobi vrlo je važno da roditelji organiziraju takve aktivnosti sa svojom djecom (Stevanović i Stevanović, 2004).

„Aktivnosti djece odgajatelji kontinuirano prate, promatraju i nastoje ih što bolje razumjeti, kako bi osigurali prirodni tijek odgojno-obrazovnog procesa i pružili što efikasniju podršku visokoj kvaliteti življenja i učenja djece“ (Slunjski i sur., 2015, 5).

Zadatak svakog roditelja je pripremiti dijete na odlazak u prirodu jer ono za dijete može predstavljati izazov. U prvoj i drugoj godini važno je poticati razvoj osnovnih motoričkih vještina (puzanje, penjanje na povišenu podlogu i slično). U drugoj godini naglasak se stavlja na poticanje razvoja složenijih motoričkih vještina. U trećoj godini roditelji djecu potiču na samoinicijativu i odgovornost na način da djeca samostalno odlaze u kuhinju te usvajaju tehnike otvaranja i zatvaranja vrata. Nakon što roditelji završe proces pripreme djeteta i poboljšaju njegovu spretnost i svjesnost, djeca su spremna za odlazak u prirodu (Tomljanović, 2012).

Važno je da se djeca bave društveno i društveno-zabavnim aktivnostima kao što su šetnje u prirodi koje su vrlo korisne za dječji razvoj i razvitak. Te šetnje mogu uključivati druženje s više djece i odraslih. Specifične aktivnosti s kretanjem kao što su tjelesno vježbanje, plivanje, sanjkanje, klizanje, koturaljkanje, vožnja, skijanje i druge aktivnosti koje se odvijaju u prirodi roditelji trebaju uvrstiti u svoj odgojno-obrazovni rad (Slunjski i sur., 2015, 9-10). Važno je da djeca za boravak u prirodi budu prikladno odjevena u skladu s vremenskim prilikama kako bi nesmetano mogla uživati u organiziranim aktivnostima (Stevanović, 2000).

Roditelji iz gradova trebali bi poticati i voditi djecu na šetnje između kuća i blokova zgrada dok bi roditelji sa sela trebali djecu poticati na provođenje vremena u seoskoj okolini te dopustiti djeci da sami primjećuju kuće, životinje, šume i biljke. Parkovi su vrlo korisni za djecu i razvoj njihove mašte jer djeca u parkovima mogu promatrati ptice, leptire te im vrijeme učiniti zanimljivijim. Djecu je poželjno voditi u vrtove gdje će djeca već od rane predškolske dobi učiti o brizi o biljkama što će im pomoći u stvaranju radnih navika. Ukoliko roditelji nemaju vrt, na balkonu mogu napraviti zeleni kutak u kojem će djeca uzgajati cvijeće i bilje (Stevanović, 2000, 137). Naglasak se stavlja na tome da smisao aktivnosti brige o biljkama i životinjama nije u svrhu osposobljavanja djeteta za rad te se tako ni ne nazivaju radnim aktivnostima. Njihova je svrha poticanje razvoja samostalnosti i odgovornosti te je to nezaobilazna aktivnost djece koja će se kasnije moći povezivati s učenjem. Djetetu je nužna interakcija s drugom djecom i odraslima te su tako navedene aktivnosti u prirodi izvrsne kako bi se angažirale intelektualne, socijalne i emocionalne mogućnosti djeteta (Slunjski i sur., 2015). Djeca u prirodi uče. Uz kotrljanje niz padinu uče o zakonima fizike. Promatraju biološke promjene u prirodi (gmlje, travu, lišće, panjeve, stabla) te koriste osjetila njuha, vida

i dodira. Susreću se sa životinjskim svijetom te doživljavaju vremenske promjene (Tomljanović, 2012).

„Djeca su aktivni sudionici u procesu učenja, koji spontano dolaze do razumijevanja svijeta oko sebe umjesto da im se poučavanjem znanje usađuje vanjskom prisilom. Prema tom shvaćanju, razvoj je barem djelomice samoupravljan, pod dječjom kontrolom, za razliku od shvaćanja prema kojem su djeca pasivna bića oblikovana svojom okolinom“ (Fox, 2001, 59, prema Slunjski i sur., 2015, 17).

Dnevni boravak na zraku u organizaciji roditelja je važan proces te se svakako treba ukomponirati u dnevni raspored djece jer vrijeme na zraku i suncu može se provesti bez vremenskog ograničenja, ako je to moguće. Vrlo je važno da se što više aktivnosti (osim onih koje uključuju njegu) provode upravo na zraku i u prirodi (Božanović, 1986, 55 prema Stevanović, 2000, 53). Djeca se jako dobro znaju zaigrati na otvorenome, a tjelesne aktivnosti aktiviraju djetetov potencijal za spoznaju i učenje (Pihač, 2011).

Djeca često imaju problema jer nemaju dovoljno svakodnevnog kretanja te im je stoga važno omogućiti kretanje u prirodi jer na taj način potičemo cirkulaciju (vožnja biciklom, trčanje i plivanje); utječemo na jačanje dječjih mišića (penjanje, koturanje i gumi-gumi), jačanje kostiju (preskakanje vijača, skakanje), bolju okretnost (razne vježbe i igre poput školice) te utječemo i na bolju gipkost (gimnastičke vježbe, hula hop) (Pihač, 2011).

Boravak u prirodi nažalost ponekad može imati i negativne strane jer mnoga djeca u gradovima provode svoje vrijeme na nečistim ulicama i blatnjavim dvorištima dok na selu djeca često vrijeme provode u prašini što može biti izvor opasnosti i raznih dječjih bolesti. Roditelji organiziranjem aktivnosti djece mogu smanjiti opasnost jer njihovo kretanje mogu usmjeriti te odvesti djecu u šetnju livadom ili na igralište jer je nemoguće ukloniti dječju potrebu za širim prostorom kretanja (Stevanović, 2000, 136).

5. Usmjerene aktivnosti raznim medijskim sadržajima

Medijsko obrazovanje obuhvaća obuku pomoću sredstava masovnog komuniciranja (radio, televiziju, CD,DVD i sl.), tisak (novine, časopisi, knjige). Potencijalni utjecaj elektroničkih medija na djecu javlja se već od najranijeg djetinjstva. Tiskani mediji u vidu slikovnica i ilustriranih časopisa za djecu su ključni za razvoj djece predškolske dobi (Ilišin, Marinović-Bobinac, Radin, 2001).

Televizijski program je masovno prisutan u dječjim domovima. Slike, riječi i ton magičnom snagom privlače djecu. Vrlo često se ne vrši nikakav izbor i selekcije emisija te tako pretjerano sjedenje pored malog ekrana može imati negativan utjecaj.

Gledanje televizijskog programa treba ograničiti na razumnu mjeru te s djecom treba voditi računa na to što su gledali i što im se u tom gledanju posebno svidjelo. Radijske emisije i slušanje glazbe imaju veliko odgojno obrazovno značenje. Glazba u životu mladih ima posebnu vrijednost. Djeci od pet i šest godina treba pokazati radijski program i termine dječjih emisija te skupa s njima odvojiti koji su sadržaji dobri, a koji ne (Stevanović i Stevanović, 2004).

Djeci predškolske dobi preporučuje se medije predstaviti kao oblikovano-izražajno sredstvo (kao jedan oblik stvaralaštva) i uz korištenje medijskih sadržaja, roditelji bi trebali s djecom analizirati medijske poruke i vidjeti na koji način dijete to doživljava te mu pomoći da stvarni svijet razlikuje od onog prikazanog u medijima (Mikić, 2002, prema Sindik, 2012).

Pravilan odnos prema medijima mora se vježbati jer živimo u doba u kojem je nemoguće izbjeći djetetov kontakt s medijima jer su djeci medijski sadržaji zanimljivi jer oni u sebi sadržavaju zanimljive sadržaje i životne situacije koje djeca mogu usporediti s nekim od likova i pružiti im zabavu i opuštanje. Roditelji koji žele djecu usmjeriti na pravilno korištenje medija trebaju se pobrinuti da oni budu ispravan model djeci te osvijestiti svoje medijske navike. Ponekad se roditelji, ukoliko su nesigurni, mogu savjetovati s drugim roditeljima ili pedagogima kako bi djeci u obitelji pružili korisne izvore informacija (Sindik, 2012).

5.1. Televizijski sadržaji

U obiteljskom domu i vrtiću treba planirati vrijeme za gledanje filmova s predškolskom djecom te zajedno s njima planirati vrijeme i izbor dječjeg sadržaja ili obrazovnih filmova. Film se gleda tako da se obrati pažnja na pojedinosti koje su djetetu lako shvatljive, a za one sadržaje koji to nisu treba im dati jasna i kratka objašnjenja (Stevanović i Stevanović, 2004). Televizija je jedan od najmoćnijih masovnih medija te je vrlo važno da djeca gledaju one sadržaje koji će imati koristi za njihov rast i razvoj. Roditelji moraju biti uporni te svakodnevno usmjeravati djecu na kvalitetne sadržaje jer će djeca najmanje samoinicijativno posegnuti za gledanjem edukativnih i korisnih sadržaja (Ilišin i sur., 2001).

5.2. Računalo kao dopuna dječjih interesa

Uporaba računala je svakim danom je sve veća i veća jer je računalo ušlo u gotovo svaku instituciju i u obitelj. Računalo je zanimljivo djeci jer ono predstavlja novu razinu igre i razonode, a odgojno-obrazovni sadržaj koji računalo može sadržavati čini još zanimljivijim. Na roditeljima je da djetetu omoguće pravilnu uporabu računala te je važno da postoje jasna pravila korištenja istoga. Svakako je moguć negativni učinak na socijalni i emocionalni razvoj djeteta te iz tog razloga roditelji moraju obratiti pozornost na vremenska pravila i tjelesne vježbe jer su djeca u toj dobi još u fazi fizičkog razvoja. Računalna oprema također zahtjeva prilagođenost dobi (Tatković i Ružić Baf, 2011).

Kako bi rezultati korištenja računala uvijek donijela pozitivne rezultate, valjalo bi pratiti načela koja glase:

- multimedijски princip (djeca uče putem slika i riječi)
- princip prostornog ograničenja (približenost riječi i slika)
- princip vremenske ograničenosti (slike i riječi pojavljuju se istovremeno)
- princip koherentnosti (uključuje samo bitne sadržaje)
- princip modaliteta (važne su animacije praćene govorom)
- princip suvišnosti (djeca bolje uče iz animacija praćenih govorom, nego tekstom)

(Hilčenko, 2016).

Roditelji računala promatraju kao izvor odgojno-obrazovnog sadržaja dok djeca računala vide kao oblik zabave te je važno pronaći sredinu kako bi se ostvarili zadani ciljevi (Nikodem i sur., 2014). Primjena računala u odgojno-obrazovnom pogledu upućuje djecu da od najranije dobi samostalno uče što im pomaže za buduće obrazovanje (Dobrota i Tomaš, 2009).

5.3. Slikovnice

Roditelji su u odličnoj poziciji i mogućnosti poticanja dječje radoznalosti, a tu čitanje priča i bajki djeci igra vrlo važnu ulogu jer se potiče dječja kreativnost i mašta. Ono što možda roditelji ne znaju, a to je činjenica da su djeca spremna za čitanje puno prije nego što krenu u školu, a roditelji, koji ih poznaju najbolje, su odlični za taj zadatak. Dok odrasli čitaju, djeca vide model koji će kasnije oponašati te tome pridaju veliku pozornost. Djeca jako rane

predškolske dobi neće razumijeti što im roditelji čitaju, ali će čitanje ostvariti poseban oblik bliskosti između roditelja i djeteta (Stričević, 2006). Čitanje je za djecu vrlo drag način provođenja vremena s roditeljima jer na taj način oni osjećaju da roditelji izdvajaju svoje vrijeme za njih. Važno je da roditelji čitaju djeci jer to u sebi sadrži bitne komponente. Djeca razvijaju vlastiti žargon te dijete počinje povezivati knjige s ugodnim osjećajima te počinje povezivati riječi s određenim predmetima što je prvi korak u razvoju čitalačkih sposobnosti (Vonta i Balič, 2011/2012). Roditeljski zadatak je djetetu približiti knjige i slikovnice da ih dijete zavoli kao što voli igračke. Čitanje pomaže djetetovom intelektualnom, socijalnom, emocionalnom, moralnom i estetskom razvoju jer potiče razvoj govora, pažnje, pamćenja, koncentracije, zaključivanja, mašte te razvija kritičko razmišljanje kod djece. Omogućuje stjecanje znanja te bogaćenje riječnika, upoznavanje s pravilima ponašanja te moralnim vrednotama. Potiče se solidarnost i tolerancija te djeca uče o svojim i tuđim osjećajima (Stričević, 2006).

Slikovnice su prve djetetove knjige, ali uz slikovnice korisno je čitati i dječje časopise, pisma, poruke ukućana i sl (Stričević, 2006). Uz čitanje slikovnica, djeca će naučiti voljeti i knjige jer će čitanje ući u njihovu svakodnevnu rutinu i kasnije pomoći djetetu u učenju i stvaranju radnih navika (Vonta i Balič, 2011/2012). Djeca iz priča sadržanih u slikovnicama prepoznaju svakodnevne situacije te ulaze u svijet mašte. Sadržaji u slikovnicama trebaju se voditi prema osnovnim pedagoškim načelima – od poznatog prema poznatome, od jednostavnog prema složenome jer će to pomoći djeci u shvaćanju sadržaja i pomoći im u prepoznavanju poruke koju slikovnica nosi. Ukoliko je slikovnica napravljena na ispravan način, ona će predstavljati skup odgojnih i obrazovnih vrijednosti koje će zajedno biti pravi poticaj (Šišnović, 2011/2012).

Roditelji bi trebali pratiti nekoliko koraka prilikom čitanja djeci kako bi čitanje doprinijelo željene rezultate. Važno je da odaberu najbolje vrijeme, odnosno da je dijete dobro raspoloženo. Slike i tekst iz slikovnice trebaju biti dostupni djetetu kako bi moglo lakše predočiti priču u glavi. Vrlo bitnu ulogu ima i fizički kontakt te bi roditelji trebali dijete milovati i pokazivati mu nježnost prilikom čitanja, promatrati reakciju djeteta kako bi vidjeli sviđa li mu se ono što čuje (Stričević, 2006).

Zaključak

Djeca predškolske dobi imaju puno vremena na raspolaganju te ih je važno zainteresirati kreativni, korisnim i poticajnim aktivnostima kako bi svoje vrijeme provela što korisnije. Roditelji su ključni u odabiru aktivnosti za djecu te pred njima nije lagan zadatak. Važno je u velikom izboru aktivnosti odabrati one koje će djeci biti najzanimljivije kako bi rezultati bili pozitivni i obećavajući.

Također, vrlo je važno da se između toliko zahtjeva i izbora koji su na raspolaganju (bavljenje sportom, odlazak u kazalište, posjete muzeja, provođenje vremena na računalu, čitanje slikovnica) ne izgubi onaj osnovni zahtjev djetinjstva – obiteljski život. Dijete u obitelji stječe temeljna životna znanja, iskustva, razvija se na emocionalnoj i socijalnoj razini te je potrebno neprestano usmjeravanje kako bi rezultati bili što bolji.

Aktivnosti kojima će se dijete baviti ovise o njegovoj dobi, talentima, emocionalnoj, fizičkoj i intelektualnoj zrelosti, željama te obiteljskim prilikama. Svaki roditelj želi najbolje za svoje dijete te će uz trud i volju sigurno uspjeti pravilno usmjeriti i organizirati djetetovo vrijeme.

Literatura

1. Andrijašević, M. (2000). Slobodno vrijeme i igra. U M. Andrijašević (Ur.), *Slobodno vrijeme i igra* (str. 7 – 15). Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu sveučilišta u Zagrebu.
2. Dijete, vrtić, obitelj : Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima. URL: <http://www.korakpokorak.hr/hr/casopis-dijete-vrtic-obitelj/>
3. Dobrota, S.,Tomaš, S. (2009). Računalna igra u glazbenoj nastavi: Glazbena igra Orašar. *Život i škola, LV* (21.), 29-39. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/37078>
4. Duran, M. (2003). *Tradicija spontane kulture djece i mladih. Spomenar i dnevnik*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
5. Hilčenko, S. (2016). RAČUNALO - DA, ALI KAKO? DRUŽITE SE I POTIČITE FUNKCIONALNO-LOGIČKO MIŠLJENJE VAŠE DJECE KOD KUĆE. *Media, cultureandpublicrelations*, 7 (1), 105-114. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/159935>
6. Ilišin, V., Marinović Bobinac, A.,Radin, F. (2001). *Djeca i mediji*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji materinstva i mladeži i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
7. Juul, J. (2008). *Život u obitelji*. Zagreb: Naklada Pelago.
8. Kamenov, E. (1987). *Predškolska pedagogija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
9. Ljubetić, M. (2007). *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: Mali profesor
10. Mahmutović, A. (2013). ZNAČAJ IGRE U SOCIJALIZACIJI DJECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA. *Metodički obzori*, 8(2013)2 (18), 21-33. <https://doi.org/10.32728/mo.08.2.2013.02>
11. Maleš, D. (1993). Škola-roditelji-djeca. *Obnovljeni život: časopis za filozofiju i religijske znanosti*, 48(6.), 587-593.
12. Martinović, N. (2015). Istraživačke aktivnosti djece rane i predškolske dobi. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 20(77/78), 32-33.
13. Negotić, M. (2000). Sportska igra – optimalna aktivnost u slobodnom vremenu djece i mladeži. U M. Andrijašević (Ur.), *Slobodno vrijeme i igra* (str. 94-97). Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.
14. Nikodem, K., Kudek Mirošević, J. i Bunjevac Nikodem, S. (2014). INTERNET I SVAKODNEVNE OBAVEZE DJECE. Analiza povezanosti korištenja interneta i

- svakodnevnih obaveza zagrebačkih osnovnoškolaca. *Socijalna ekologija*, 23 (3), 211-236. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/137657>
15. Nenadić-Bilan, D. (2015). Predškolsko dijete i baština-istraživanje u muzeju. *Školski vjesnik: časopis za pedagoški teorijsku i praksu*, 64(3), 492-503.
 16. Pernar, M. (2010). Roditeljstvo. *Medicina Fluminensis*, 46 (3), 255-260. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/59248>
 17. Rosić, V. (2005). *Odgoj obitelj škola*. Žagar.
 18. Schaefer, C. E. (2010). Evidencesupportingthebenefitofplay for mild to moderatebehaviorproblemsofpreschoolchildrenPlaytherapy for preschoolchildren, 31-45, American PsychologicalAssociation.
 19. Sindik, J. (2012). Kako roditelji percipiraju utjecaj medija na predškolsku djecu?. *Medijska istraživanja: znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije*, 18(1), 5-33.
 20. Slunjski, E. (2015). *Izvan okvira, kvalitativni iskoraci u shvaćanju i oblikovanju predškolskog kurikulumu*. Zagreb: Element, 2015
 21. Stevanović, M. (2000). *Obiteljska pedagogija*. Tonimir.
 22. Stevanović, M., Stevanović, D.(2004). *Predškolsko dijete za budućnost*. Varaždinske toplice: Tonimir.
 23. Stevanović, M. (2000). *Predškolska pedagogija*, druga knjiga. Rijeka: Ekspres digitalni tisak.
 24. Šarančić, S. (2014). Dobrobiti likovnog stvaralaštva. *Napredak*, 154 (1-2), 91-104. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/138833>
 25. Šišnović, I. (2011). Odgojno-obrazovna vrijednost slikovnice. *Dijete, vrtić, obitelj*, 17 (66), 8-9. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/124183>
 26. Tatković, N., Ružić-Baf, M. (2011). RAČUNALO- KOMUNIKACIJSKI IZAZOV DJECI PREDŠKOLSKE DOBI. *Informatologia*, 44 (1), 27-30. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/66859>
 27. Vonta, T.,Balič, F. (2011). Upoznavanje djece sa slikovnicama i knjigama. *Dijete, vrtić, obitelj*, 17 (66), 2-3. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/124175>
 28. Zloković, J., Rosić, V. (2002). Prilozi obiteljskoj pedagogiji. Rijeka: Filozofski fakultet.
 29. Županić, T. (1997). Likovno-pedagoške aktivnosti u etno-muzeju Staro selo u Kumrovcu. // *Muzeologija* 34(1997), str. 157-160. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/132050>

Mrežni izvori (30.08.2020)

1.Hrvatski muzeji za djecu.dostupno na: <http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/Ucimo-gledati-zine/Broj%202/muzeji%20za%20djecu%202.htm>

2.Čitamo im od najranije dobi. dostupno

na: http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/130?session_id=78a4c6e4b5eb71d52bd0313bef26d56a.

Summary

The aim of this paper is to show how the activities of early preschool children within the family can be directed so that their time is well organized and brings positive effects for the future of children. The paper defines the concept of family as the main and first educational source of every child. The paper defines family educational styles as well. The focus is put on the child of early and preschool age, consequently, the influence of the family on the preschool child and the behaviour of the parents towards the child is analysed. Given that parents provide a behavioural pattern for child's behaviour, it is important to analyse their behaviour to fully understand the child's behaviour. The paper also analyses the basic principles of preschool education. The focus of children's leisure time is always on play, and parents have the task of directing play to have positive effects on their child's future. Sports games are very important because children up to the age of six have the need for physical activities in order for their body to develop and grow properly. Fine arts and music help children to develop imagination and creativity, so it is certainly desirable that parents direct their children to engage in such activities. Going to museums and theatres for pre-schoolers will mean creating healthy habits that will later create a culturally uplifted young people. Since nature is the greatest treasury of knowledge, activities in nature such as walks and excursions are of great benefit and leave visible effects on the child's development. Unlike nature, which can rarely have negative effects, the media in the modern world we live in is a very popular source of entertainment regardless of the effects it leaves. Media consumption often result in bad consequences, but if used properly and moderately, its results can be more than useful. It is an important task for parents to direct their children's activities within the family, which is not always easy, but during their upbringing they can consult with and get answers for their questions from professionals.

Keywords: children, play, medium, family, positive effects, directed activities